

Protokół z posiedzenia Zespołu do spraw wykonywania postanowień Konwencji
o prawach osób niepełnosprawnych, które odbyło się 21 czerwca 2016 r.
w siedzibie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
przy ul. Nowogrodzkiej 1/3/5 w Warszawie

W dniu 21.06.2016 r. odbyło się posiedzenie Zespołu do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, któremu przewodniczył Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – Pan Krzysztof Michałkiewicz. W posiedzeniu wzięły udział 54 osoby.

W pierwszej części spotkania Pan Marek Zwoliński, Prezes Fundacji Widzialni, przedstawił *Raport Dostępności 2016*, dotyczący stosowania standardu dostępności WCAG 2.0 przez serwisy internetowe administracji publicznej. Była to trzecia edycja raportu. Poprzednie wykonane zostały w latach 2013 i 2015. Fundacja Widzialni wykonała audyty 118 serwisów, składające się z analizy na poziomie eksperckim oraz z analizy z udziałem testerów z różnymi dysfunkcjami. Druga z wymienionych analiz polega na zbadaniu, czy użytkownik na możliwość skorzystania z kluczowych stron serwisu oraz wykonania w serwisie konkretnych zadań. Prelegent zwrócił uwagę na fakt, że redaktorzy serwisów nie zawsze mają wpływ na dostępność zamieszczanych przez siebie treści, ponieważ wpływ na to mają programiści przygotowujący serwisy.

Ze 118 przebadanych serwisów tylko 26 otrzymało ocenę wyższą niż dostateczna. W 2013 r. odsetek stron, które można było uznać za dostępne wynosił 1,7 %, w 2015 r. 12,8%, w 2016 r. dostępność wzrosła do 22,9%.

Jednym z wniosków, jaki wynikał z raportu, jest potrzeba współpracy ze specjalistami w dziedzinie dostępności cyfrowej podczas uruchamiania serwisów internetowych (zlecenie audytów, szkolenie pracowników). Tak było w przypadku serwisów, które osiągnęły w rankingu najwyższe noty. W raporcie zwrócono również uwagę na to, że bardzo wiele nowych wdrożeń, dla których w specyfikacji wymieniono zapisy dotyczące spełniania standardu dostępności WCAG 2.0, tego standardu nie spełnia. Taki stan rzeczy wynika z braku kompetencji wykonawców tych serwisów. Równie ważne jest zwrócenie uwagi na kompetencje redaktorów zamieszczających informacje w sieci, żeby znali zasady dostępnego publikowania treści.

Pełnomocnik podziękował za to wystąpienie i zwrócił uwagę, że dostęp do treści cyfrowych wpisuje się w zakres artykułów 4 i 9 Konwencji. Następnie przekazał głos Panu Tomaszowi Napiórkowskiemu, Zastępcy Dyrektora Departamentu Społeczeństwa Informacyjnego w Ministerstwie Cyfryzacji, który wyjaśnił, że serwis internetowy dostępny dla osób niepełnosprawnych to w rzeczywistości serwis, z którego każdy - niezależnie od używanego oprogramowania, sprzętu lub dysfunkcji sensorycznych - może skorzystać. Każdy ma dostęp do wszystkich jego funkcjonalności i zamieszczonych w nim treści. Dyrektor T. Napiórkowski podkreślił, że funkcjonalności zapisane w kodzie to jedna strona dostępności, druga to umiejętne przygotowywanie plików do publikacji w Internecie przez redaktorów serwisów.

W Polsce wszystkie podstawy prawne związane z dostępnością są uregulowane, w związku z tym należy przedsięwziąć działania, które umożliwią wprowadzanie tych uregulowań w życie. Ministerstwo Cyfryzacji w ostatnich latach podejmowało działania we współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz dostępności. Była to m. in. realizacja projektów w wyniku której powstały szablony, CMS, podręczniki i kursy e-learningowe. Zatem jest możliwość rozwijania wiedzy na temat dostępności serwisów internetowych i jej wdrażania. Wszystkie te materiały są zgromadzone na stronie Ministerstwa Cyfryzacji i każdy może z nich skorzystać.

W *Raporcie Dostępności 2016* serwis Ministerstwa Cyfryzacji nie zajął wysokiego miejsca w rankingu, dlatego powołano tam wewnętrzny zespół redaktorów, którzy poprawiają błędy, wynikające ze złego administrowania serwisem. Błędy w serwisach można podzielić na dwa rodzaje: technologiczne, które trzeba naprawić z wykonawcą (np. programistą) oraz redakcyjne, które może naprawić redaktor.

Z prac wykonanych nad serwisami Ministerstwa Cyfryzacji wyniknął pomysł powołania podzespołu ds. dostępności publicznych serwisów internetowych, złożonego z ich redaktorów z wszystkich resortów.

W Ministerstwie Cyfryzacji trwają prace nad powstaniem jednego zunifikowanego portalu administracji publicznej ze wspólnym szablonem. Ale dotyczy to tylko głównych stron ministerialnych. Wszystkie inne serwisy pozostają na razie poza tym planem, dlatego należy zadbać o ich dostępność, stąd pomysł powołania podzespołu. Jego celem jest budowanie świadomości redaktorów, w których rękach w dużym stopniu leży dostępność zamieszczanych w serwisach informacji. Tym niemniej, treści, które będą migrowane do zunifikowanego portalu, też wymagają uwagi redaktorów. Na koniec swojego wystąpienia Dyrektor T. Napiórkowski zadeklarował czynny udział Ministerstwa Cyfryzacji w pracach podzespołu.

W następnej części spotkania przedstawiciele Fundacji Widzialni przeprowadzili warsztat dla redaktorów serwisów internetowych, na którym zaprezentowali oprogramowanie, z którego korzystają osoby z różnymi niepełnosprawnościami, najczęściej spotykane w serwisach błędy oraz metody ich uniknięcia. Warsztat został przeprowadzony na przykładzie serwisu internetowego Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Dyskusję po warsztacie poprowadził Pan Mirosław Przewoźnik, Dyrektor Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych. Na wstępie poprosił członków Zespołu o przysłanie w przeciągu 2 tygodni informacji o osobach skierowanych z resortów do prac w podzespołe ds. dostępności ich serwisów internetowych.

W trakcie dyskusji przedstawiciele resortów oraz zaproszeni goście zwrócili uwagę na następujące kwestie:

Pan Jacek Dworzycki, przedstawiciel Ministerstwa Rozwoju, wyraził wątpliwość, czy jest miejsce na powoływanie kolejnego podzespołu, którego prace związane byłyby z treściami zamieszczanymi przez administrację w Internecie w sytuacji, gdy szeroki zespół specjalistów z COI, KPRM i resortów już intensywnie pracuje nad modyfikacją projektu obywatel.gov.pl.

Pan T. Napiórkowski zwrócił uwagę, że prace zespołu modyfikującego projekt obywatel.gov.pl dotyczą tylko 19 serwisów resortowych. Zatem nie jest on w stanie wyeliminować błędów i problemów związanych z dostępem do treści w innych serwisach administracji publicznej.

Jacek Dworzycki zaapelował, żeby zunifikować prace nad treściami. Zespół pracujący nad portalem obywatel.gov.pl ma zakończyć pierwszy etap unifikacji portali na początku 2017 r.

W następnym etapie przyjdzie kolej na resztę serwisów administracji. Zaproponował, żeby prace podzespołu odłożyć i połączyć z harmonogramem Zespołu zajmującego się portalem obywatel.gov.pl

Pani Jolanta Kramarz z Fundacji Vis Maior wskazała, że niezbędna jest publiczna i szeroka wiedza w administracji, dotycząca dostępu do treści cyfrowych. Administracja powinna zwrócić uwagę na dostępność podpisów w mailach, dostępność generatorów wniosków, np. publikowanych przez PFRON w formie niedostępnej.

Pan Przemysław Żydok z Fundacji Aktywizacja przypomniał, że wytyczne horyzontalne, dotyczące finansowania projektów ze środków europejskich, nakładają bezwzględny obowiązek przestrzegania zasad dostępności. Jednocześnie podkreślił, że w tym przypadku niezastosowanie zasad dostępności powoduje, że wydatki uznaje się za niekwalifikowalne.

Pan Szymon Gawra z Ministerstwa Finansów podkreślił, że dostępność serwisów to proces i nie można jej zapewnić raz na zawsze. Należy wdrażać rozwiązania proobywatelskie, które aktywizują obywateli i tym samym odciążają system zabezpieczenia społecznego.

Pani Elżbieta Neroj z Ministerstwa Edukacji Narodowej poprosiła o udostępnienie materiałów z warsztatów. Poinformowała, że MEN dysponuje materiałem pt. „Wytyczne do dostępności informacji” opracowane przez Europejską Agencję ds. Edukacji Włączającej i Specjalnych Potrzeb. Zadeklarowała przekazanie do Biura (BON) tego materiału w celu rozdystrybuowania do członków Zespołu.

Pani Agata Kubeł-Grabal z Ministerstwa Środowiska poprosiła o kontakt z twórcami Raportu, ponieważ ma poczucie, że różni audytorzy różnie interpretują wytyczne zawarte w standardzie WCAG 2.0. Zwróciła uwagę, że resort pracował nad dostosowaniem serwisu ze specjalistami, którzy stwierdzili zgodność ze standardem, natomiast w Raporcie te same rozwiązania zostały potraktowane negatywnie.

Pan Marek Zwoliński zadeklarował, że Fundacja odniesie się do rozbieżności. Różnice w interpretacji standardu WCAG 2.0 wynikają z różnic między audytem ekspercki i audytem z użytkownikami. Rozwiązania zaakceptowane przez ekspertów nie zawsze sprawdzają się w konfrontacji z użytkownikami.

Pan Marek Wysocki z Politechniki Gdańskiej podkreślił znaczenie projektowania uniwersalnego, które ma przełożenie na dostarczanie dostępnej informacji nie tylko w internecie, ale również w przestrzeni publicznej.

Dyrektor T. Napiórkowski poprosił członków zespołu, żeby w zgłoszeniach do prac podzespołu ds. dostępności przekazywali informację, czy osoby zgłaszane z resortów biorą również udział w działaniach związanych z inicjatywą obywatel.gov.pl.

Dyrektor M. Przewoźnik podziękował uczestnikom za udział oraz głosy w dyskusji i zakończył posiedzenie.

Protokołowała:

Małgorzata Janicka, MRPiPS - BON

Przewodniczący Zespołu:

Krzysztof Michałkiewicz

Sekretarz Stanu

Pełnomocnik Rządu

ds. Osób Niepełnosprawnych

